Vybrané listnaté stromy středoevropských lesů

Buk lesní (*Fagus sylvatica*)

- Mezofilní lesní druh
- Největší kompetitor středoevropských lesů
- Preference oblastí s vlhčím klimatem
- Hlavní dřevina střední poloh střední Evropy
- Dřevo tvrdé, dobře ohýbatelné (nábytek)

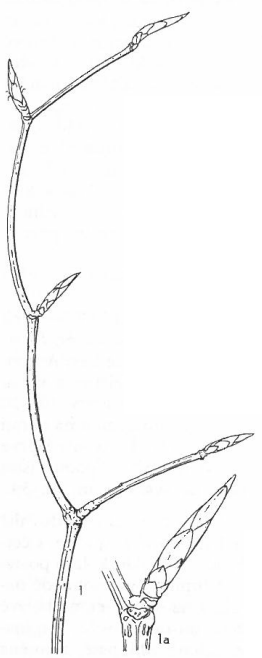

Dub zimní (*Quercus petraea*)

- Světlomilný strom snášející i velmi kyselé půdy
- Raší později než d. letní – uniká jarním mrazům
- Velmi odolné trvanlivé dřevo
- Žaludy (nažka)

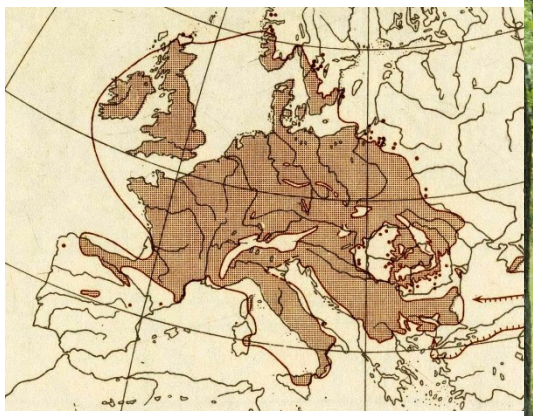

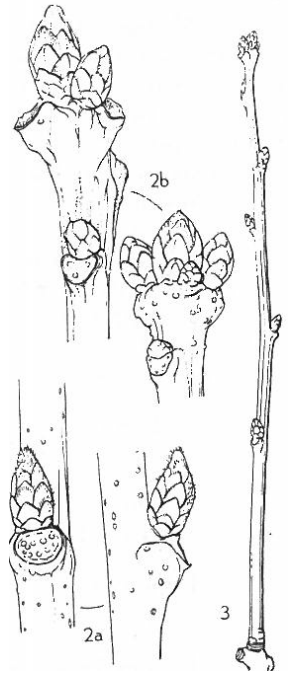

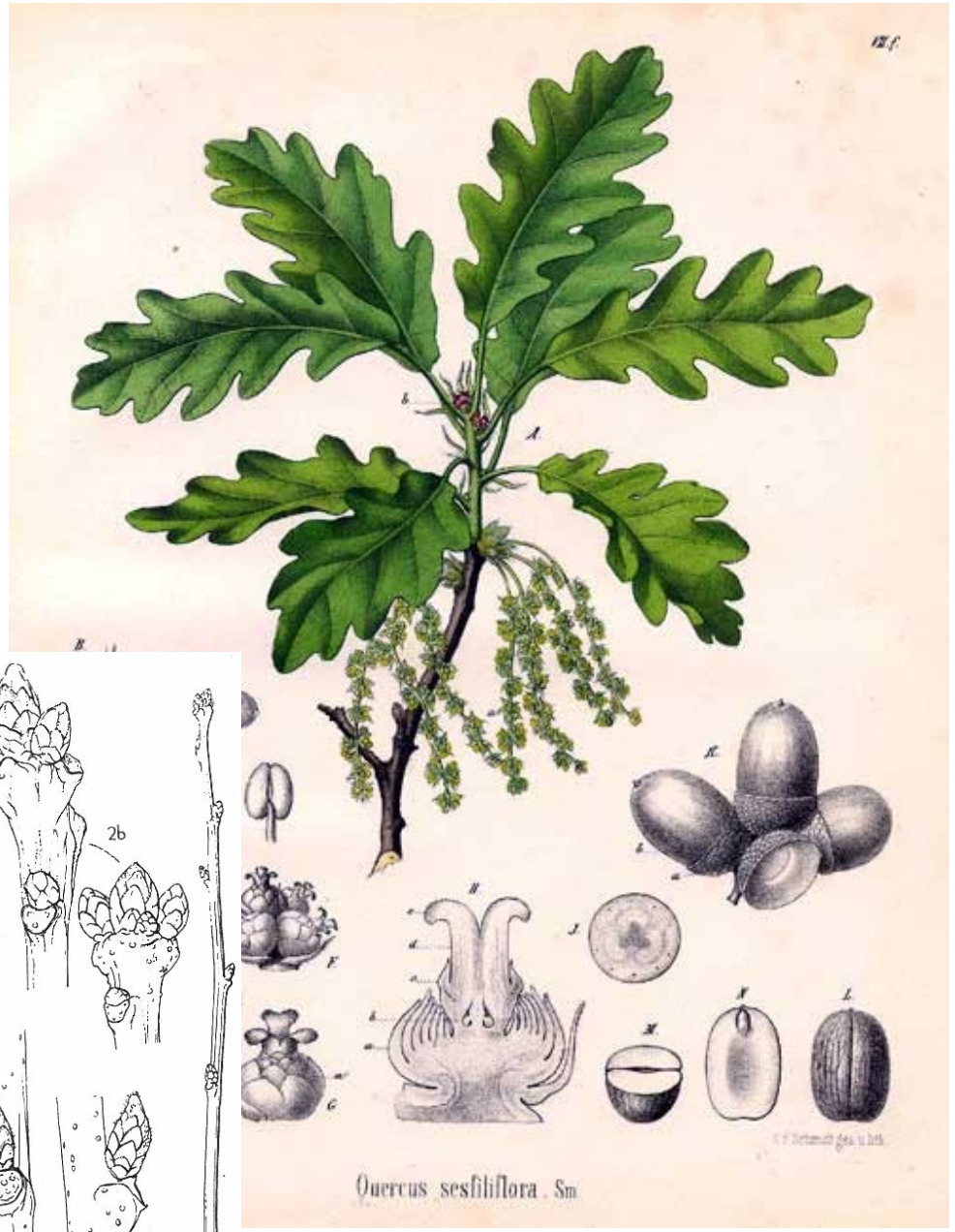

Dub letní (*Quercus petraea*)

- Světlomilný strom snášející i mokré půdy
- Velký areál (Irsko–jižní Ural)
- Žižkův dub v Náměšti n. Oslavou (přes 1000 let)
- Kvalitní dřevo
- Další naše duby – teplomilné (cer, šipák)

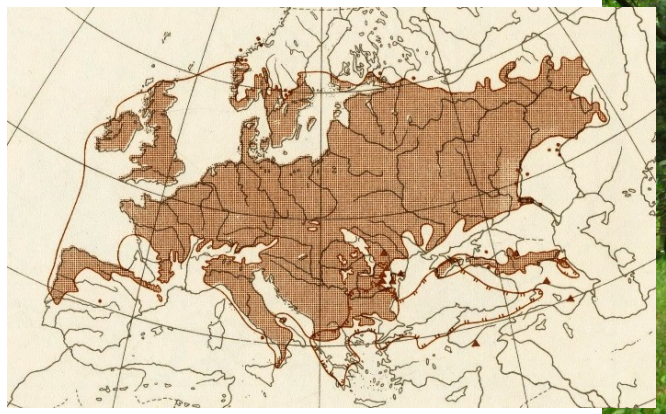

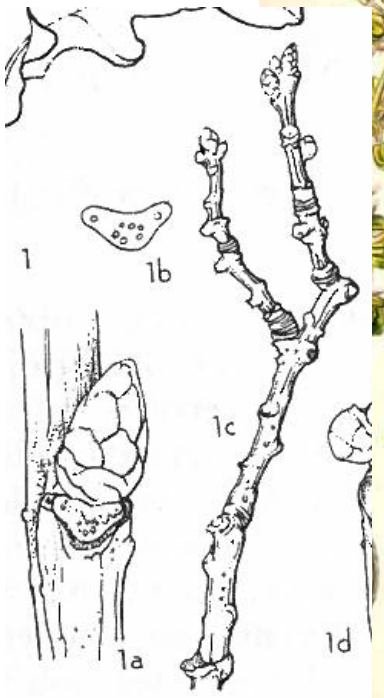

Habr obecný (*Carpinus betulus*)

- Mezofilní lesní druh
- Alelopatie
- Spíše nižší vzrůst
- Dobře snáší ořez (pařeziny)
- Nejtvrdší dřevo z našich stromů

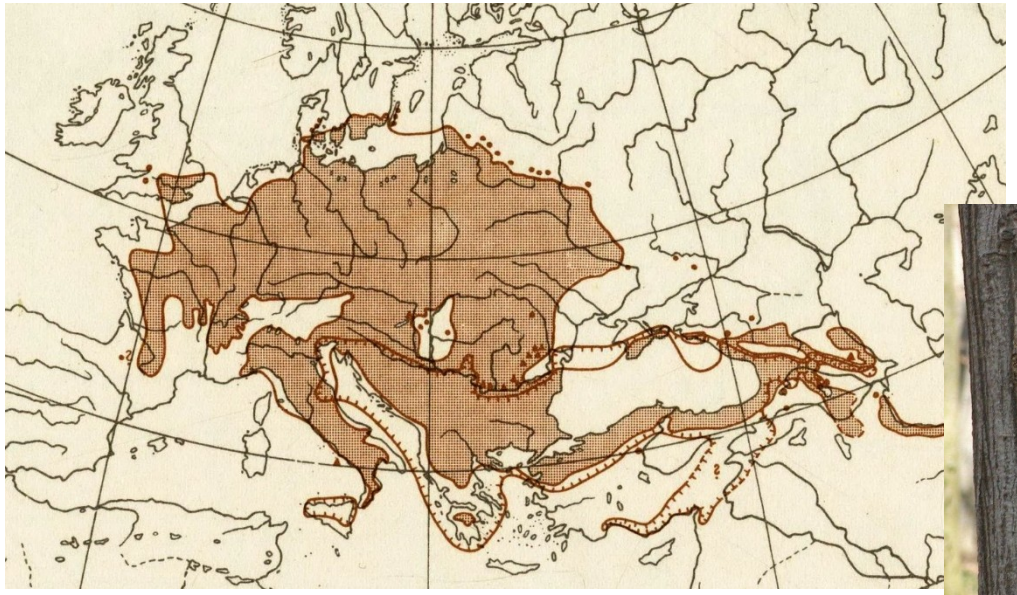

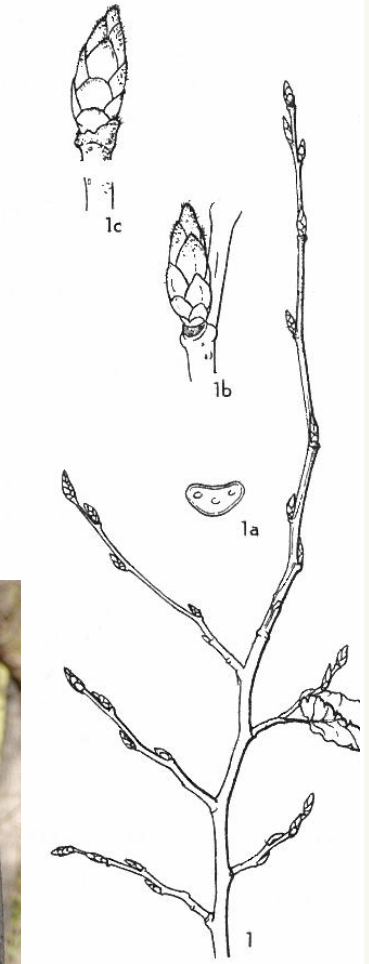

Lípa srdčitá (*Tilia cordata*)

- Mezofilní lesní druh s obrovským areálem
- Schopnost vegetativního rozšiřování (hřížení)
- Ušlechtilý listnáč (citrátový vápník v opadu)
- Plod – oříšek s křídlem z listenu
- Cik-cak větvičky (sympodium)
- Pastva pro včely, léčivka, řezbářství,

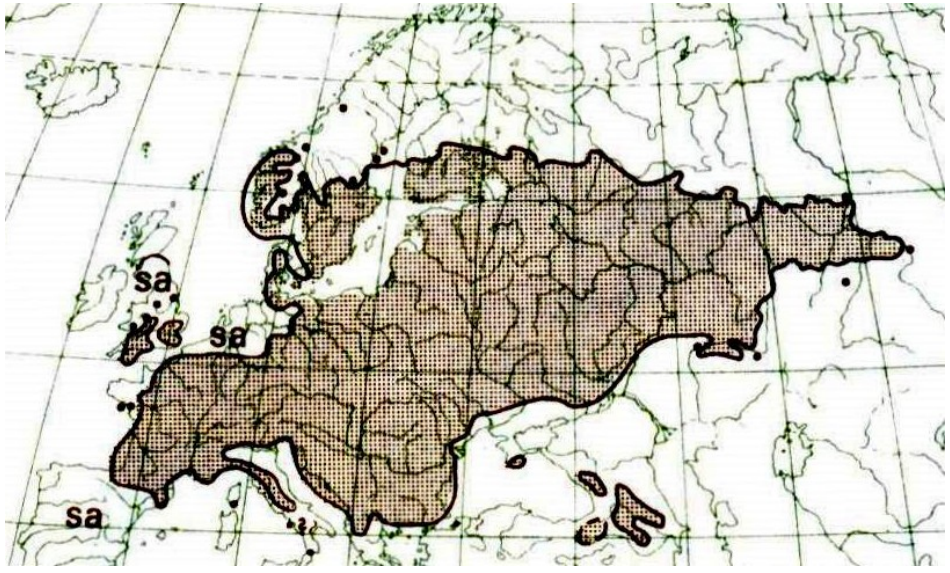

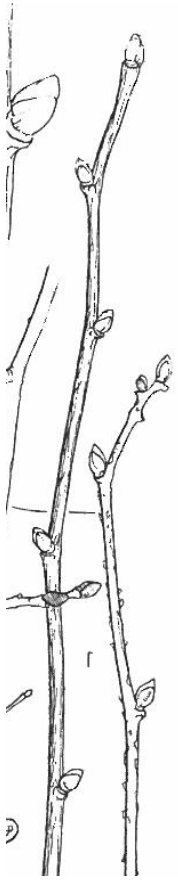

Lípa srdčitá (*Tilia cordata*) vs. lípa velkolistá (*T. platyphyllos*)

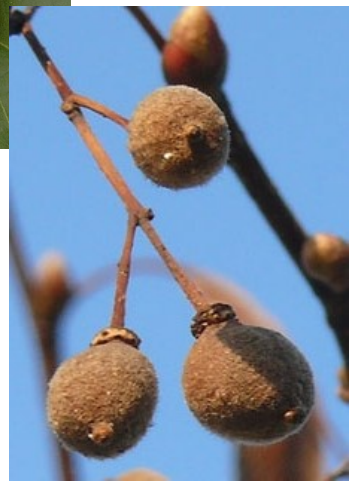

lípa srdčitá
suťové lesy a háje nižších poloh

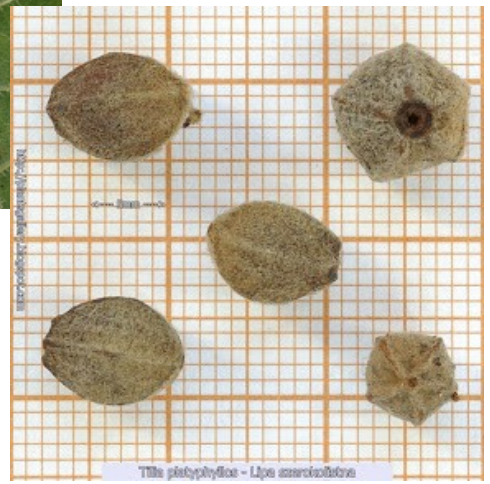

lípa velkolistá
suťové lesy nižších poloh

Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)

- Ušlechtilý listnáč preferující úživné substráty
- Rychlerostoucí, tolerantní k suchu, vlhku, ořezu
- Na jaře pozdní olisťování
- Křídlaté nažky šířené větrem
- Mnohomanželné květy
- Současná epidemie houby *Chalara fraxinea*

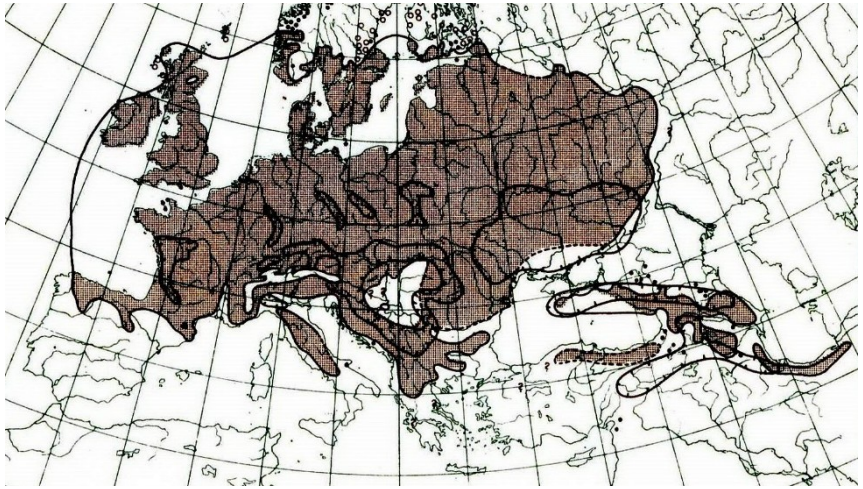

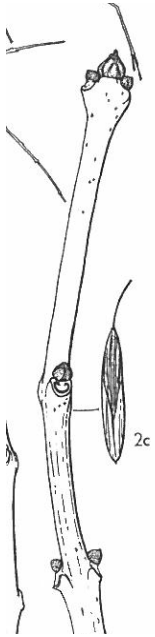

Javory

- Ušlechtilé listnáče živinami bohatých míst

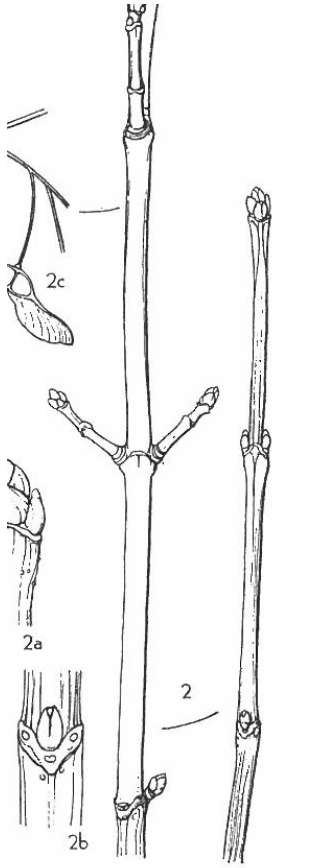

javor klen
suťové lesy vyšších poloh

javor mléč
suťové lesy nižších poloh

javor babyka
teplomilné lesy

Jilm horský (*Ulmus glabra*)

- Ušlechtilý listnáč suťových lesů
- Výrazně nesouměrné, chlupaté listy
- Křídlaté nažky
- Ambrósiové houby – grafióza
- Další dva druhy – j. vaz (lužní lesy), j. menší (teplomilné lemy)

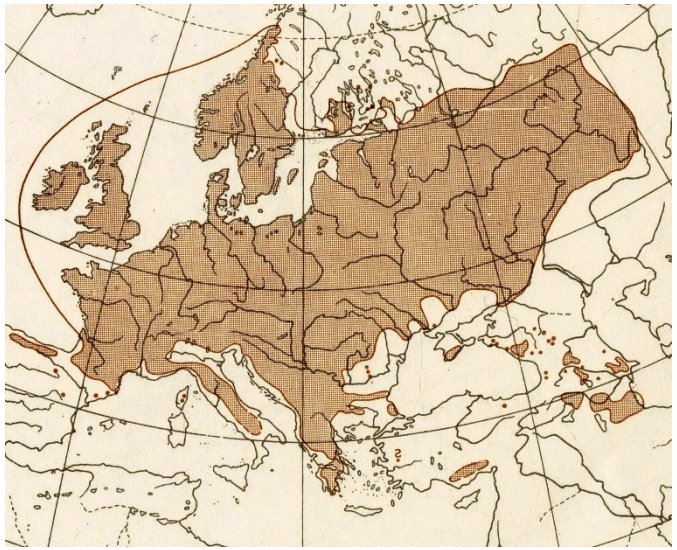

Bříza bělokorá (*Betula pendula*)

- Světlomilná pionýrská dřevina
- Rychlý růst, živinová nenáročnost
- Okřídlené nažky - anemochorie
- Zasahuje hluboko na Sibiř
- Často napadána chorošem březovníkem obecným
- Dobré palivové dřevo, březová šťáva

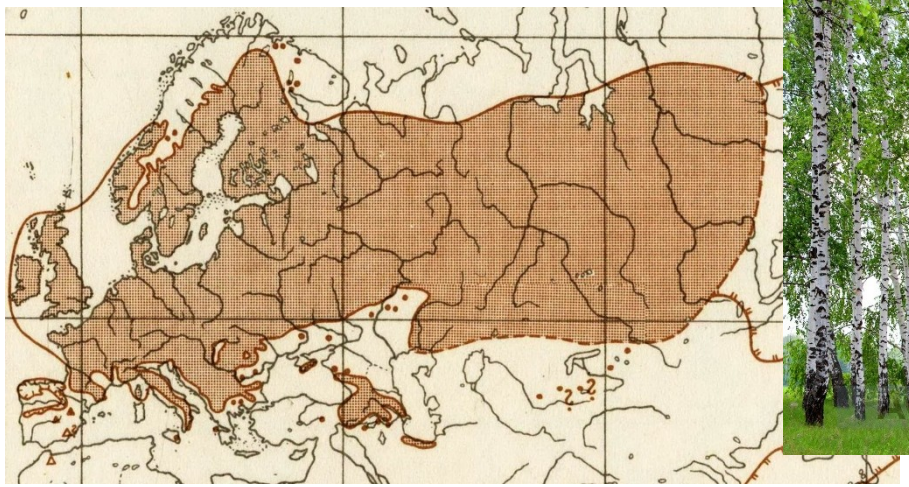

Olše lepkavá (*Alnus glutinosa*)

- Světlomilný strom mokrých půd
- Symbiotické bakterie rodu *Frankia* fixující N_2
- Opadává zelená – dosti úživný opad
- Potoční olšiny, mokřadní olšiny
- Dřevo trvanlivé i pod vodou

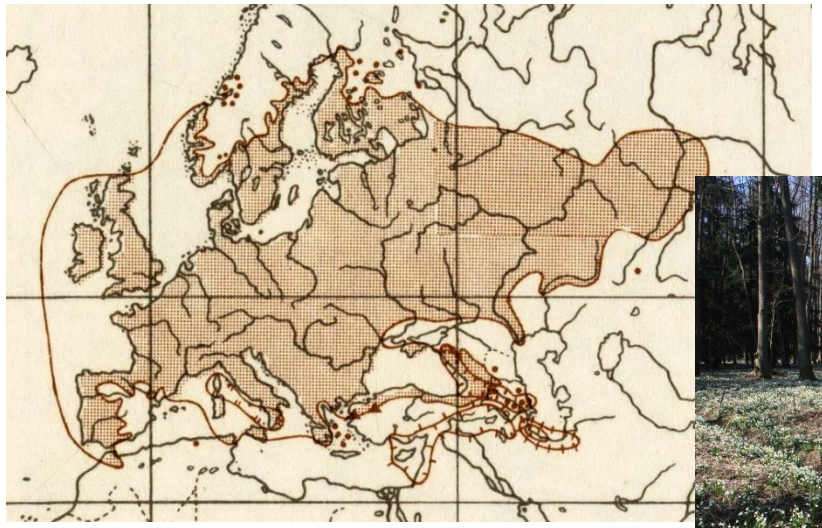

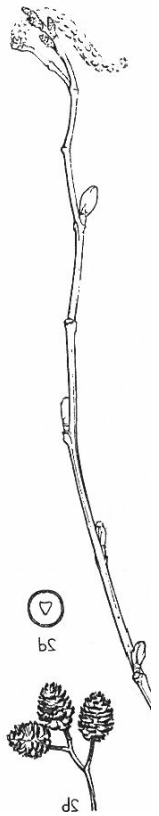

Trnovník akát (*Robinia pseudacacia*)

- Původem z východu Severní Ameriky
- Intenzivní šíření podzemními výběžky
- Symbiotické bakterie v kořenech fixující N2
- Velmi tolerantní k suchu, medonosný
- Významný invazní druh ve střední a jižní Evropě

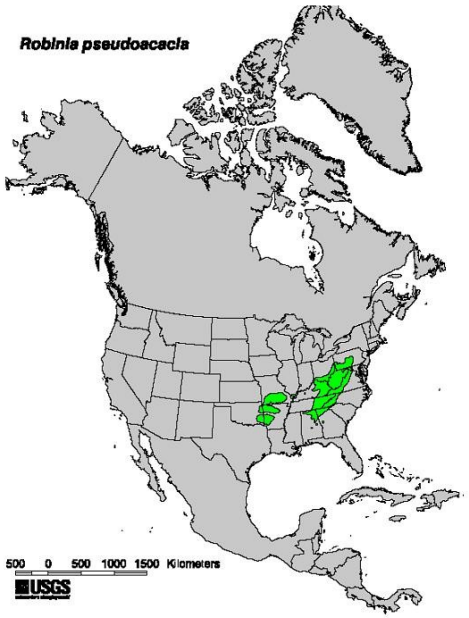

Určování v bezlistém stavu

- Významné znaky:
  - Pupeny (tvar, velikost, barva, postavení na větvích)
  - Kůra (barva, skulptura…)
  - Plody (pokud vytrvávají na stromě, případně opadané)
  - Opadané listy pod stromem
  - Barva větví na místech s odloupnutou kůrou (např. u vrb)
  - Celkový habitus stromu (tvar koruny apod.)
  - Přítomnost korkových lišt na větvích (např. u javoru babyky)
  - Přítomnost poloparazitů (ochmet na dubech, jmelí neroste zpravidla na bukovitých – buk, habr, duby, apod.)